

- Możesz zwrócić się do sądu o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, gdy ze względu na sytuację majątkową i rodzinną nie jesteś w stanie ponieść kosztów ich wynagrodzenia.
- Aby wystąpić w sprawie cywilnej o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego z urzędu, musisz korzystać ze zwolnienia od kosztów sądowych w całości lub części z mocy ustawy albo postanowienia sądu.

[zobacz też ▶ **Adwokaci** ▶ **Radcowie prawni**]

Józef Jagieła

§ Podstawa prawna

Ustawa z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz.U. Nr 16, poz. 124 z późn. zm.)
 Ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 z późn. zm.)
 Ustawa z dnia 5 lipca 1997 r. o doradztwie podatkowym (Dz.U. Nr 102, poz. 445 z późn. zm.)

POMOC W PRZESTĘPSTWIE

Z życia wzięte:

Przed dokonaniem włamania do banku planujący to przestępstwo A. zwrócił się do swego kolegi B., aby zdobył plany instalacji alarmowych. B. przekazał prośbę swojemu koledze C., pracownikowi banku. C. dość dokładnie wykonał rysunki instalacji bankowych i przekazał je za pośrednictwem B. planującemu włamanie A. Wybranej nocy A. udał się do banku, realizując wcześniej przyjęty plan. Zanim jednak zdążył przedostać się przez pierwsze zabezpieczenia, został ujęty, a następnie oskarżony o usiłowanie włamania. Oskarżeni zostali również B. i C., mimo że C. nie znał sprawcy ani nie miał z nim bezpośredniego kontaktu. Wystarczyło jednak, że jego pomoc miała postać udzielenia informacji w celu popełnienia przestępstwa, a zarówno on sam, jak i sprawca mieli tego świadomość. Ponieważ A. jedynie usiłował popełnić przestępstwo, oskarżonemu C., zgodnie z art. 22 § 1 k.k., została wymierzona kara z nadzwyczajnym jej złagodzeniem.

Pomoc w przestępstwie, która jest w Polsce karalna, została ukształtowana jako tzw. forma zjawiskowa i nosi nazwę pomocnictwa. Pomocnictwo polega na ułatwieniu popełnienia przestępstwa (zarówno przez działanie, jak i zaniechanie), w szczególności poprzez dostarczenie narzędzia, środka przewozu, udzielenie rady lub informacji. Aby można było mówić o pomocy w przestępstwie, sprawca musi mieć zamiar, aby inna osoba dokonała konkretnego czynu zabronionego. Dlatego nie jest pomocnictwem np. opowiadanie o lekkomyślności listonosza noszącego dużą ilość pieniędzy. Również **nie można nieumyślnie (nieświadomie) pomagać w przestępstwie**.

Aby określone zachowanie mogło zostać potraktowane jako pomocnictwo, musi mieć miejsce przed dokonaniem czynu zabronionego lub w trakcie jego dokonania. Działania podejmowane po popełnieniu przestępstwa, np. pomoc w ukryciu rzeczy, będą pomocnictwem tylko wówczas, gdy stanowiły element wcześniejszego porozumienia. W innym przypadku będzie to samodzielne przestępstwo, czyli tzw. poplecznictwo (art. 239 k.k.). Do odpowiedzialności karnej pomocnika nie jest konieczne, aby osoba, której pomagał, popełniła przestępstwo. Może to jednak mieć wpływ na wymiar kary.

Odpowiedzialność karna

Zasadniczo pomocnik podlega takiej karze, jaką prawo przewiduje za popełnienie przestępstwa, w którego popełnieniu pomagał. Sąd może jednak zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary według reguł kodeksowych. Jeżeli natomiast czynu zabronionego nie usiłowano dokonać, to sąd może nawet odstąpić od wymierzenia kary.

Nigdy nie będzie podlegać karze ten, kto dobrowolnie zapobiegł dokonaniu czynu zabronionego (**czynny żal skuteczny**), a w stosunku do tego, kto dobrowolnie starał się temu zapobiec, sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary (**czynny żal nieskuteczny**). Odpowiedzialność pomocnika charakteryzuje niezależność odpowiedzialności, a więc odpowiada on w granicach swojej umyślności niezależnie od innych współdziałających (jeżeli pomagał w popełnieniu przestępstwa, to już stał się pomocnikiem i ponie-